

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Факультет права, гуманітарних і соціальних наук
Кафедра «Психології, педагогіки та філософії»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

В.В. Костін

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 6 «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ»
Другого (магістерського) освітнього рівня
спеціальність 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма 053 «Психологія»

Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Психологія», підготовки здобувачів освіти освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» та відповідних нормативних документів

Робочу програму розробили:

Професор кафедри психології, педагогіки та філософії, доктор психологічних наук Соловйов О. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філософії, протокол №_1__ від _01.09._____2023 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ЛІТВИНОВА

Завідувач кафедри _____ Ольга ЛІТВИНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету права, гуманітарних і соціальних наук
протокол №_1__ від ___04.09._____2023 р.

Голова науково-методичної ради _____ Людмила ВАСЕЧКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8,0	Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки	цикл дисциплін професійної підготовки	
	Напрямок підготовки 053 «Психологія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): магістр з психології	Рік підготовки: (курс)	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		Семестр	
Загальна кількість годин – 240		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5,7 самостійної роботи студента – 11,4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	40	20
		Семінарські	
		40 год.	4
		Практичні	
		-	-
		Самостійна робота	
		160 год.	216
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 80:160

для заочної форми навчання – 24:216

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з базовими категоріями та методологічними принципами сучасної психологічної науки; сформуванню уявлення про парадигми психологічної науки (проблеми предмету вивчення науки, методу, пояснення); зрозуміти ключові парадигми різних психологічних теорій.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, є:

- сформуванню у здобувачів уявлення про теорію та методологію в складі наукового пізнання;

- з'ясувати особливості методології в психології;

- розумітися на основних базових категоріях психології з урахуванням сучасних підходів до їх визначення (категорії психіки, свідомості, діяльності, мотивів тощо);

- сформуванню розуміння основних теоретичних підходів до розуміння природи психічних явищ;

- сформуванню явлення щодо базових принципів наукової психології (принципу детермінізму, системності, розвитку, єдності свідомості та діяльності тощо).

В результаті вивчення курсу студенти повинні набути *практичних навичок та умінь* щодо:

знати:

- методологічні основи і принципи психології як науки, її особливості, цілі та завдання;

- варіанти підходів та побудови психологічного знання;

- предмет та об'єкт психології як науки, те ж – у різних галузях психологічного знання;

- основний понятійний апарат психології як науки, зміст та рівні його функціонування;

– основний зміст теоретичної та практичної психології, їх тотожність і відмінності;

- сучасні погляди на методологічні принципи психології та їх тлумачення;
- причини, наслідки та джерела проблеми кризи психології;
- зміст та сутність основних проблем психології.

уміти:

– відрізняти специфіку і розмаїтість різних підходів і напрямків у психології;

- визначати предмет та об'єкт психології, її різних галузей і напрямків;
- досконало володіти основним понятійним апаратом психології як науки;
- розбиратися в особливостях і проблемах практичної психології;

– розуміти сутність і зміст проблеми психології як науки, її різних галузей;

– використовувати різноманітні методи і методики психологічних досліджень;

– розумітися у причинах, наслідках та джерелах виникнення кризи у психології, шляхах її подолання;

– генерувати нові ідеї з проблем психології на підставі отриманих знань.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодіють наступними компетентностями:

загальними:

- ЗК 2 – здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 4 – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК 6 – Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 7 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальними (фаховими, предметними):

– СК 1 – Здатність здійснювати теоретичний методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.

– СК 2 – Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

– СК 3 – Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

– СК 6 – Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

– СК 7 – Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Зміст дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології» сформульований у наступних **програмних результатах навчання**:

– ПРН 1 – Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій

– ПРН 7 – Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

– ПРН 10 – Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності

– ПРН 11 – Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні питання методологічних та теоретичних проблем психології

Тема 1. Загальні уявлення про теорію та методологію науки.

Загальні уявлення про науковий світ. Класифікація наук та її критерії. Повсякденне і наукове психологічне знання, їх основні розбіжності. Наукова логіка побудови психології. Психологія як проблема і наука: цілі та завдання, особливості і складності визначення, предмет і об'єкт психології. Психологія й інші (природничі, соціальні та гуманітарні) науки. Поняття диференціації й інтеграції психології. Основні галузі психології. Їх співвідношення. Структура психології. Практична психологія як проблема. Психологічні дослідження: структура й основні методи. Основні завдання вітчизняної наукової методології.

Тема 2. Специфіка методології психології.

Поняття методу. Методологія як особлива форма рефлексії, самопізнання науки. Дискусії про співвідношення філософії та науки. Важливість світосприйняття для майбутнього психолога. Співвідношення понять «філософія», «методологія» та «наукознавство». Рефлексія як один із видів та методів пізнання. Її особливості і форми. Зростання саморефлексивності науково-теоретичного мислення. Методологізм як найхарактерніший тип рефлексії. Структура методологічного знання (рівні та підходи). Співвідношення методології та психології. Значення психологічного знання для методології науки. Специфіка методології психології. Ненаукове психологічне знання та можливість психологічного знання як наукового. Раціональна та емпірична психологія в історії становлення психології як науки. Асоціанізм як перший напрямок психології. Сучасні уявлення про теоретичні та емпіричні методи у психології. Варіанти загальної класифікації теоретичних методів. Класифікація емпіричних методів.

Тема 3. Предмет психології як основна проблема психологічної науки.

Сучасне значення питання про предмет психології. Необхідність чіткого критерію для розуміння того, що повинні вивчати психологи(ія), а що – фахівці інших наук для виключення підміни предмету психології предметом інших наук. Варіативність уявлень про предмет психології. Питання об'єкту психології та його зв'язок з особливостями психології. Сучасні уявлення американських та вітчизняних вчених про предметну сферу психології. Роль законів у пізнанні психічної реальності. Психічні явища як елемент узагальнюючого взаємозв'язку явищ матеріального світу. Множинність та варіативність відношень формування, розвитку та проявів психічного. Структурування психологічних законів.

Тема. Історичні підстави становлення предмету психології та засобів його пізнання

Становлення психологічної думки донаукового періоду. Уявлення про душу у давньому світі Сходу та Заходу. Філософія Давньої Греції про душу. Психологічні вчення Платона та Аристотеля. Середньовічні уявлення про психічне. Значення епохи Відродження для актуалізації цінностей античного світу у сучасних умовах. Розвиток психологічної думки Ф. Беконом, Р. Декартом, Б. Спінозою, Г. Лейбницем, Дж. Локком тощо. Утвердження універсальної пояснюючої категорії асоціації у ХУІІІ віці (Д. Гартлі тощо). Внесок Х. Вольфа, Ім. Канта, Ж.-Б. Ламарка, Й. Прохазки у розуміння сутності психічного. Зростання кризи асоціанізму як універсальної психологічної теорії. Наукова діяльність В. Вундта, В. Джеймса тощо. Виникнення нових психологічних напрямків у ХІХ-ХХ ст. Основні наукові течії цього періоду: психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія. Сучасні напрямки та підходи у вивченні психічного європейськими та американськими дослідниками.

Тема 5. Особливості становлення предмету вітчизняної психології та методів її дослідження

Давні традиції вітчизняної психологічної думки, її самобутність та зв'язки із зарубіжною психологією. Розвиток матеріалістичного напрямку російської психології через закладення засад природничо-наукового розуміння психічного.

Вплив на вітчизняну психологічну думку наукових поглядів І. М. Сеченова, М. М. Ланге, О. О. Ухтомського, В. М. Бехтерева, Г. І. Челпанова, П. П. Блонського, Л. С. Виготського, І. П. Павлова тощо. Причини саморефлексії психології щодо її предмету. Сучасні підходи вітчизняних вчених до предмету психології.

Тема 6. Кризові явища у психології та пошуки загальної методології

Актуальність та причини кризи у психології. Постановка проблеми кризи у психології. Її різні тлумачення. Від поняття кризи до розуміння психології як мультипарадигмальної науки. Проблема кризи у психології за Л. С. Виготським. Методологічні підстави кризи у психології. Культурно-історичний принцип як основа побудови загальнопсихологічної теорії. Проблема «постулату безпосередності» (Д. М. Узнадзе) та виокремлення специфіки вищих психічних функцій. Основні ознаки кризи та підходи до неї. Заміна поняття кризи на поняття множинності парадигм. Перспективи методологічних пошуків психологів. Питання про комунікативну функцію методології психології. Теоретична психологія як опозиція загальній психології. Методологічний плюралізм (лібералізм) у психології. Дискусії щодо необхідності загальної методології чи методології конкретної науки.

Тема 7. Методологічні принципи психології. Сучасні тенденції їх розгляду

Загальні уявлення про принципи науки. Принципи як ознака науки, їх визначення. Перелік, ієрархія та характеристика принципів психології. Критичний аналіз контексту існування вітчизняної та західної психології. Їх протилежність одна одній. Сучасні тлумачення основних методологічних принципів психології як-то: системності, детермінізму, віддзеркалення, постулату про рефлекторну природу психіки, діяльності, єдності свідомості та діяльності тощо. Повернення до цілісного розуміння психіки. Відкритість та стислий аналіз системи принципів. Діяльнісний підхід у психології та принцип активності. Розуміння принципу активності у психології. Поняття принципу реактивності. Принцип розвитку і його розуміння.

Змістовий модуль 2. Основні методологічні та теоретичні проблеми психології

Тема 8. Інтегративна методологія

Протистояння традиційного (академічного) підходу та інших психологічних шкіл і напрямків щодо теорії та практики сучасної психології як науки. Необхідність інтегративного підходу до вивчення психіки людини на всіх рівнях її існування як складної багаторівневої самоврегульованої системи, що є відкритою для інших систем і здатна утворювати нові структури та засоби організації. Значення поглядів З. Фрейда та К.-Г. Юнга для розробки інтегративної методології. Творчий внесок до інтегративної методології Р. Ассаджиолі, С. Грофа, К. Уїлбера. Основні принципи інтегративної методології: цілісність, генетичність, обумовленість, позитивність, співвіднесеність, потенційність, багатомірність істини тощо. Їх короткий аналіз. Поняття інтеграції, її цілі. Особливості інтегрального підходу. Його позитиви і перспективи.

Тема 9. Практична психологія і психологічна допомога. Їх суть та основні проблеми

Практична психологія як галузь психологічної науки. Її відмінності від науково-дослідницької психології. Цілі, завдання практичної психології та психолога-практика. Сутність практичної психології. Поняття психічного здоров'я. Види практичної психології та її сучасний стан. Необхідність психотерапевтичної культури психолога-практика. Найважливіші фактори впливу на ефективність психотерапії. Множинність і протистояння психологічних практик і розуміння психологічної допомоги. Особливості бачення пацієнта різними психотерапевтичними школами. Структура та зміст психологічної допомоги. Визначення проблеми психологічної допомоги. Форми психологічної допомоги. Поняття та моделі (види) психологічної служби.

Тема 10. Системний підхід у психології

Передумови системного підходу у психології. Поняття системи у загальній методології. Види систем. Визначення принципу системності. Розвиток теорії та

категорії системи Л. Берталанфі, У. Кенноном. Теоретичні попередники принципу системності (за А. В. Петровським та М. Г. Ярошевським). Розвиток принципу системності вітчизняними вченими. Б. Ф. Ломов про особливості принципу системності у методології психології. Шляхи реалізації системного підходу у психології. Системно-історичний підхід як реалізація принципу детермінізму в історії психологічного знання. Багаторівнева реалізація детермінації зміни психологічних теорій. Головна особливість пізнання психічних явищ та їх прояви. Ознаки психологічних законів. Класифікація законів психології.

Тема 11. Теорія діяльності як методологічний підхід у психології

Діяльнісне опосередкування. Теорія діяльності як один із напрямків подолання кризи у психології та загальнопсихологічна парадигма. Поєднання низьких та вищих форм психічного в теорії діяльності. Категорії «взаємодії» та «віддзеркалення». Віддзеркалення як особливий результат взаємодії та підходи до нього. Поняття віддзеркалення. Обставини, при яких віддзеркалення не може бути зведеним до взаємодії. Зміст категорії «активність». Традиції використання терміну «активність». Активність як принцип, що регулює людську діяльність та психіку. Суспільно-історичний зміст категорії «діяльність». Поняття діяльності. Її ознаки (предметність, суб'єктивність, цілеспрямованість (доцільність), свідомість, соціальність, продуктивність). Теорія діяльності як загальнопсихологічна парадигма (С. Л. Рубінштейн, О. М. Леонт'єв, П. Я. Гальперін). Перспективи діяльнісного підходу.

Тема 12. Проблема спілкування в психології

Спілкування як проблема психології. Роль спілкування у спільній діяльності людей і розвитку психології як науки. Традиції вітчизняної психології у вивченні спілкування. Спілкування – одна з базових категорій психології. Специфіка вивчення спілкування в психології. Суспільно-історичний характер категорії спілкування. Взаємозв'язок спілкування і психіки людини. Єдність та відмінності спілкування і діяльності. Функції і структура спілкування. Детермінанти спілкування. Спілкування як спосіб взаємодії людей. Його специфіка. Спілкування як базова потреба людей. Безпосереднє спілкування. Основні функції

спілкування, їх характеристика. Структура спілкування, її рівні. Особливості протікання психічних процесів в умовах спілкування. Загальні принципи психологічних експериментів в умовах спілкування. Вплив спілкування на психічні пізнавальні процеси (робота сенсорної системи, уявлення, пам'ять тощо).

Тема 13. Проблема особистості в психології

Специфіка психологічних досліджень особистості. Варіанти поняття «особистість». Системний підхід до досліджень особистості в психології. Суспільні відносини як об'єктивна підстава властивостей особистості. Особистість – суб'єкт відносин у суспільстві. Загальні передумови самодетермінації особистості. Спрямованість як ведуча характеристика особистості. Розмаїтість її трактувань. Основні складові спрямованості особистості (мотиваційна сфера, потреби, життєві цілі, здібності). Їх коротка характеристика та ступінь вивченості у психології. Суб'єктивні відносини особистості, їх підстави, характер і динаміка. Основні функції суб'єктивних відносин. В. М. Мясіщев про головні параметри (виміри) суб'єктивних відносин особистості. Індивідуальність як вищий рівень розвитку індивіда як особистості.

Тема 14. Проблема соціального (набутого) та біологічного (вродженого) в психології

Вплив на психологію природних та суспільних наук. Біологізаторський та соціологізаторський підходи до розуміння психіки людини. Зміст термінів «біологічне» та «соціальне». Три комплекси фундаментальних проблем психології: психофізіологічна, деякі питання співвідношення соціального та біологічного в психічному розвитку людини (індивідуальний розвиток) та психологічні аспекти антропогенезу. Два важливих моменти в розробці психофізіологічної проблеми. Перший: вивчення різних психічних процесів (сенсорних, перцептивних, мнемічних, інтелектуальних тощо) в контексті реальної предметної діяльності та спілкування людини (Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, О. Р. Лурія тощо). Другий: вивчення нейрофізіологічних механізмів психічних процесів. Другий комплекс проблем психології: психічний розвиток людини як проблема «організм та особистість». Поняття «вік», вікові

фази, індивідуальність, потреби людини. Третій комплекс: питання виникнення та розвитку свідомості. Урахування марксистської теорії антропогенезу. Передумови антропогенезу – еволюційний розвиток біологічних та психологічних властивостей. Тріада «біологічне – психічне – соціальне».

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем.	прак	с.р.		л	сем	прак	с.р.
Змістовий модуль 1. Загальні питання методологічних та теоретичних проблем психології										
Тема 1. Загальні уявлення про теорію та методологію науки	14	2	2		10		1	1		16
Тема 2. Специфіка методології психології	14	2	2		10		1	-		20
Тема 3. Предмет психології як основна проблема психологічної науки	18	4	4		10		2	1		20
Тема 4. Історичні підстави становлення предмету психології та засобів його пізнання	18	4	4		10		2	-		20
Тема 5. Особливості становлення предмету вітчизняної психології та методів її дослідження	18	4	4		10		2	-		20
Тема 6. Кризові явища у психології та пошуки загальної методології	14	2	2		10		1	-		10
Тема 7. Методологічні принципи психології. Сучасні тенденції їх розгляду	18	4	4		10		2	1		20
Разом за змістовним модулем 1	114	22	22	-	70		11	3		126
Змістовий модуль 2 Основні методологічні та теоретичні проблеми психології										
Тема 8. Інтегративна методологія	14	2	2		10		1	-	-	10
Тема 9. Практичні психологія і психологічна допомога. Їх сутність та основні проблеми	14	2	2		10		1	-		10

Тема 10. Системний підхід у психології	14	2	2		10		1	-		10
Тема 11. Теорія діяльності як методологічний підхід у психології	14	2	2		10		1	-		10
Тема 12. Проблема спілкування в психології	14	2	2		10		1	-		10
Тема 13. Проблема особистості в психології	28	4	4		20		2	-		20
Тема 14. Проблема соціального (набутого) та біологічного (вродженого) в психології	28	4	4		20		2	1		20
Разом за змістовним модулем 2	126	18	18		90		9	1		90
ІНДЗ – к/р		-		-	-					
Семестровий контроль – залік	-	-	-	-	-					
Усього годин	240	40	40	20	160		20	4		216

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Дфн	Зон
1	Актуальні проблеми методології сучасної науки	2	1
2	Історичне обґрунтування і особливості становлення предмету психології та засобів її пізнання	2	
3	Специфіка теоретико-методологічних засад психології	4	1
4	Особливості становлення предмету вітчизняної психології та методів її дослідження	4	
5	Методологічні принципи психології	4	
6	Методологія і методи практичної психології	2	
7	Актуальність та причини кризи у психології	2	1
8	Системний підхід у психології. Роль законів у психології	2	
9	Основні принципи інтегративного підходу до вивчення психіки	2	
10	Теорія діяльності як один із напрямків подолання кризи у психології та загально психологічна парадигма	2	
11	Спілкування – одна з базових категорій психології	2	
12	Системний підхід до досліджень особистості в психології	2	
13	Уроджене й набуте у психіці як проблема психології	4	1
14	Психофізіологічна проблема сучасної психології	4	
	Усього	40	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		дфн	Зфн
1	Загальне уявлення про світ наук. Класифікація наук. Місце психології в системі наук.	10	16
2	Актуальні проблеми методології сучасної психології	10	20
3	Специфіка теоретико-методологічних засад психології	10	20
4	Природничо-наукові основи сучасної психології	10	20
5	Кризові явища у психології як виклики її розвитку	10	20
6	Специфіка розвитку сучасної вітчизняної психології	10	10
7	Загальнонаукові та внутрішньо-психологічні методологічні принципи	10	10
8	Методологія як форма наукової рефлексії. Функції та принципи методології	10	10
9	Структура, зміст та основні моделі психологічної допомоги. Її сучасний понятійний апарат	10	10
10	Теорія діяльності в контексті сучасної психології	10	10
11	Методологічні та теоретичні підходи та принципи вивчення особистості як психологічної категорії	10	10
12	Категорія спілкування в психології. Види, рівні, засоби спілкування	10	10
13	Психофізіологічна проблема сучасної психології. Роль уродженого та набутого в розвитку особистості	20	20
14	Психологія суб'єктивної причинності	20	20
	Усього	160	216

Завдання до самостійної роботи:

- 1) підготовка до семінарських занять;
- 2) підготовка і виступ з доповідями, презентаціями;
- 3) написання есе;
- 4) анотація першоджерел.

9. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, відпрацювання завдань самостійної роботи, відпрацювання вмінь та навичок щодо визначення основних методологічних та теоретичних основ сучасної психології, умінь і навичок застосування понятійного апарата, розуміння сутності методологічних основ та принципів психології.

10. Методи контролю

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок студентів складається з двох етапів:

- поточного контролю роботи студентів;
- підсумкового контролю (іспит).

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на семінарських заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом та розкладом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичних знань, визначених тематикою семінарських занять та самостійної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у тому числі виконання письмових завдань до кожної теми;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- представлення анотацій першоджерел з їх подальшим обговоренням.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів:

- тестові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- аналіз конкретних практичних кейсів;
- інше.

Об'єктом підсумкового контролю знань студентів у формі екзамену.

11. Розподіл балів, що отримують студенти (денна форма навчання)

Вид занять	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	Сума
	T1 – T7	T8 – T14	
Лекції	7	7	14
Семінарські заняття	14 (7x2)	14 (7x2)	28
Виконання завдань до самостійної роботи	14 (7x2)	14 (7x2)	28
Тести МК-1, МК-2	5	5	10
Всього	40	40	80
Іспит			20
Усього			100

Розподіл балів, що отримують студенти (заочна форма навчання)

Вид занять	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	Сума
	T1 – T7	T8 – T14	
Лекції	3	1	4
Семінарські заняття	18 (3x6)	6 (1x6)	24
Виконання завдань до самостійної роботи	14 (7x2)	28 (7x4)	42
Тести МК-1, МК-2	5	5	10
Всього	40	40	80
Іспит			20
Усього			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для іспиту
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Спеціальна література; друковані періодичні видання; ілюстративний матеріал, методичні вказівки до проведення семінарських занять та самостійної роботи студентів, робоча навчальна програма.

13. Рекомендована література

Базова

1. Добронравова І., Білоус Т., Комар О. Новітня філософія науки, Київ: Логос, 2009. 178 с.
2. Загальна психологія / За заг. ред. Академіка С. Д. Максименка. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2004. 704 с.
3. Загальнопсихологічні категорії в сучасному семантичному просторі / В. Носков, А. Кальянов, О. Єфросиніна. *Соц. психологія: укр. наук. журн.* 2007. № 5. С. 3–11.
4. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 136 с.

5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія: підручник. Київ: Академвидав, 2005. 400 с.
6. Корольчук М. С., Трофімов Ю. Л. Методологічні та теоретичні проблеми психології. Київ: Ніка-Центр, 2008. 267 с.
7. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. Київ : КДПІ, 2009. 240 с.
8. Максименко С. Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості [Електронний ресурс]. *Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*, 2010. Випуск 7 С. 3–18. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/Pspl/2010_7/3-18.pdf (дата звернення 13.08.2023 р.).
9. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посібник / М. С. Корольчук, Ю. Л. Трофімов та ін. Київ : Ніка-Центр, 2008. 336 с.
10. Методологія конкретних психологічних досліджень: погляд Одеської наукової школи психології : монографія. Том I. / за заг. ред. Вісковатової Т. П., Луньова В. Є. Донецьк : Норд-прес, 2012. 254 с.
11. Методологія та методи психологічного дослідження: навч. метод. посіб. / О. Л. Туриніна. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.
12. Основи наукових досліджень у психології : метод. посіб. / укл. : О. В. Григор'єва. Чернівці : Рута, 2004. 80 с.
13. Партико Т. Б. Курс загальної психології : навчальний посібник. Львів : Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 208 с.
14. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 143 с. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/zahal_psy_lib/144_Metodolohichni_ta_teoretychni_problemy_psykholohiyi.pdf (дата звернення 24.08.2023 р.)
15. Соловйов О. В., Літвінова О. В. Психічне оркеструє інформаційну активність мозку: від фізичного існування до психічно здійснюваного буття. *Психологія і особистість*, 2022.№2(22). С. 41-85. URL: (<http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/issue/view/15890/8851>)

16. Соловйов О. В., Літвінова О. В. «Портрет» психіки на фоні фізичного світу: суб'єктивна оцінка та свобода вибору є рушіями інформаційного процесу в мозку. *Психологія і особистість*, 2023. №1. С. 10-82.

17. Титаренко Т. М., Кочубейник О. М., Черемних К. О. Психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності : монографія [Електронний ресурс]. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ : Міленіум, 2014. 206 с. URL: <http://ispp.org.ua/files/1423061573.pdf>

18. Фурман А. В. Методологічне обґрунтування багаторівневості парадигмальних досліджень у соціальній психології [Текст]. *Психологія і суспільство*. Тернопіль, 2012. № 4 (50). С. 78–125.

19. Ушакова І. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: курс лекцій. Харків. НУЦЗУ, 2016. 191 с.

Додаткова

20. Контури особистості в постнекласичній парадигмі' // Людина в сучасному світі: в 3-х кн., кн.2. Психолого-антропологічний контекст: колективна монографія. Львів, 2012. 602 с.

21. Основи соціальної психології: Навчальний посібник / О. А. Донченко, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.; За ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Міленіум, 2008. 567 с.

22. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології (досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату): навч.-метод. посібник АПН України; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти. Київ: Ніка-Центр, 2003. 204 с.